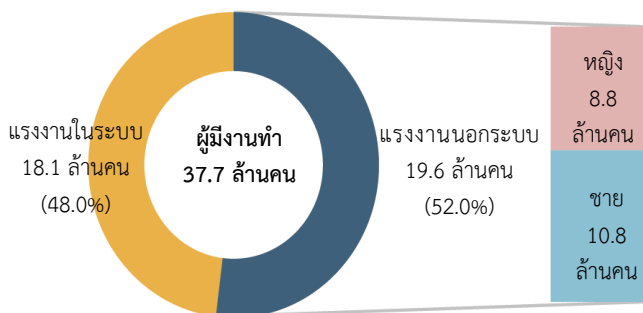

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การสำรวจแรงงานนอกระบบ จัดทำขึ้นครั้งแรกในปี 2548 และดำเนินการจัดทำเป็นประจำทุกปี โดยดำเนินการสำรวจพร้อมกับการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ในไตรมาสที่ 3 (กรกฎาคม – กันยายน) เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนลักษณะทางประชากรและลักษณะการทำงาน ตลอดจนปัญหาที่เกิดจากการทำงานของแรงงานนอกระบบ **โดนแรงงานนอกระบบ** หมายถึง ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน ซึ่งผลการสำรวจในปี 2564 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

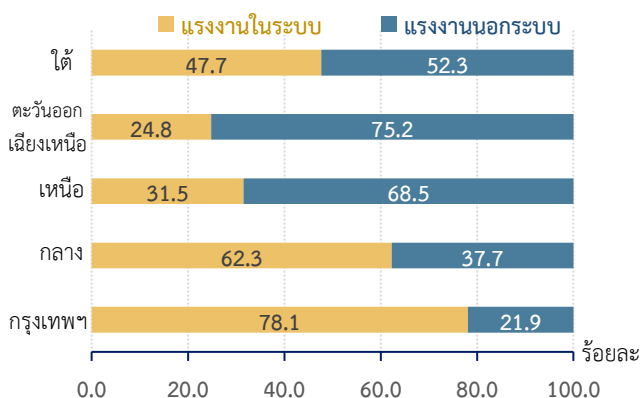
จำนวนแรงงานนอกระบบ จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2564

1. จำนวนแรงงานนอกระบบ

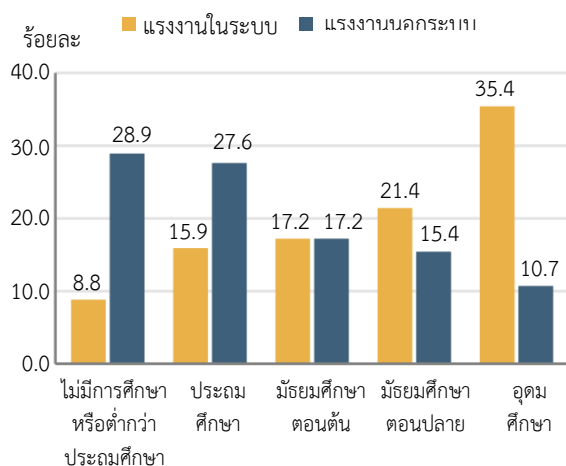
ในปี 2564 แรงงานนอกระบบมีจำนวนมากกว่าแรงงานในระบบ จากผู้มีงานทำทั้งสิ้น 37.7 ล้านคน เป็นแรงงานนอกระบบ 19.6 ล้านคน (ร้อยละ 52.0) และเป็นแรงงานในระบบ 18.1 ล้านคน (ร้อยละ 48.0) โดยแรงงานนอกระบบเพศชายมีจำนวนมากกว่าเพศหญิง

สัดส่วนของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามภาค

แรงงานนอกระบบกระจายตัวอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด 7.2 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 75.2 รองลงมาเป็นภาคกลางจำนวน 4.5 ล้านคน (ร้อยละ 68.5) และภาคเหนือจำนวน 4.2 ล้านคน (ร้อยละ 52.3) ส่วนในกรุงเทพมหานครและภาคกลางมีแรงงานนอกระบบน้อยกว่าแรงงานในระบบ

ร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบจำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ พ.ศ. 2564

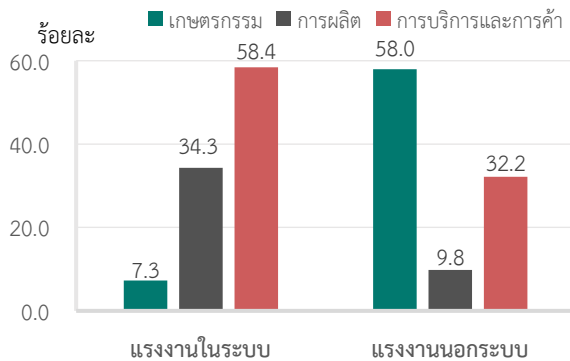

* หมายเหตุ : ไม่แสดงระดับการศึกษาอื่น ๆ และไม่ทราบ

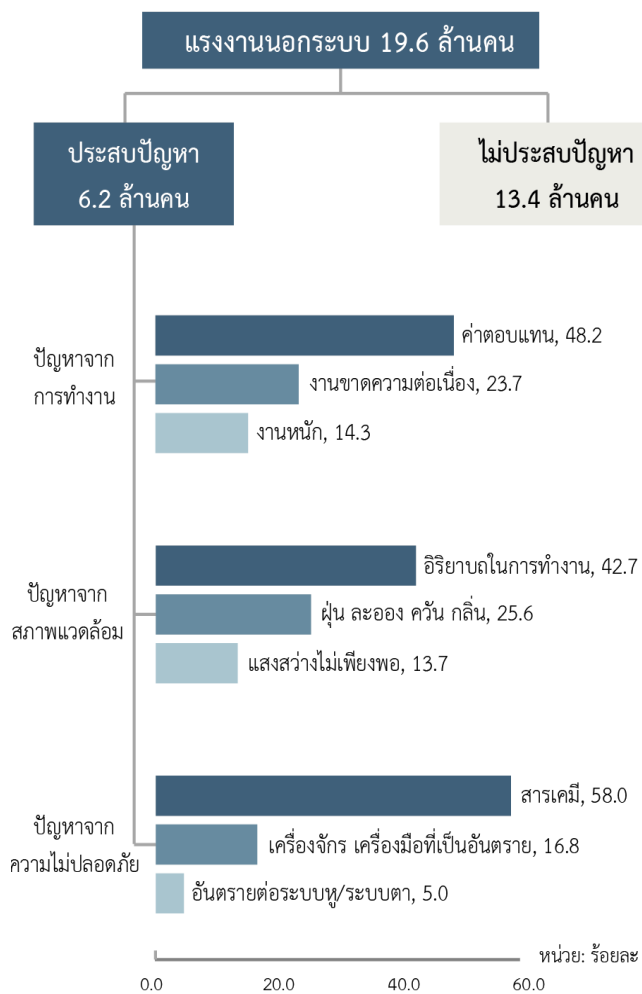
2. ระดับการศึกษาที่สำเร็จ

แรงงานนอกระบบส่วนใหญ่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ประมาณ 11.1 ล้านคน หรือร้อยละ 56.5 ของผู้มีงานทำทั้งหมด รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา 6.4 ล้านคน (ร้อยละ 32.6) และระดับอุดมศึกษา 2.1 ล้านคน (ร้อยละ 10.7) ส่วนแรงงานในระบบส่วนใหญ่จะสำเร็จการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป มากกว่าแรงงานนอกระบบ

ร้อยละของแรงงานในและนอกระบบ จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2564

ร้อยละของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามปัญหา เกี่ยวกับการทำงานที่สำคัญ พ.ศ. 2564

* หมายเหตุ : แรงงานนอกระบบ 1 คน อาจจะมีปัญหาได้มากกว่า 1 ด้าน

3. กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

แรงงานนอกระบบมากกว่าครึ่งทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรม มีจำนวน 11.4 ล้านคน หรือร้อยละ 58.0 รองลงมาทำงานในภาคการบริการและการค้าร้อยละ 32.2 และภาคการผลิตร้อยละ 9.8 ขณะที่แรงงานในระบบส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในภาคการบริการและการค้า รองลงมาเป็นภาคการผลิต และภาคเกษตร

4. ปัญหาเกี่ยวกับการทำงาน

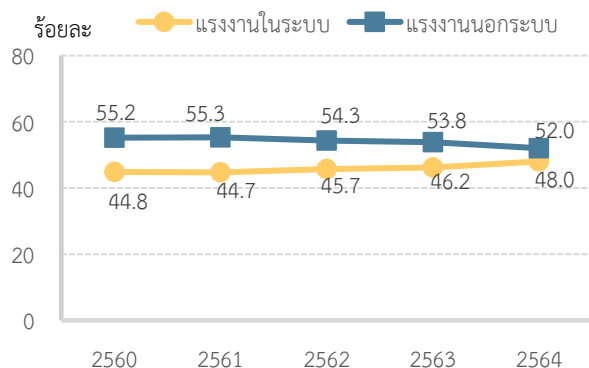
จำนวนแรงงานนอกระบบที่มีปัญหา 6.2 ล้านคน หรือร้อยละ 31.8 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด โดยปัญหาที่พบ มีดังนี้

1) ปัญหาจากการทำงาน เกือบร้อยละ 50.0 เป็นเรื่องค่าตอบแทน รองลงมาเป็นงานขาดความต่อเนื่อง คือ ร้อยละ 23.7 และงานหนัก ร้อยละ 14.3

2) ปัญหาจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่แรงงานนอกระบบประสบมากที่สุด คือ อิริยาบถในการทำงาน (ไม่ค่อยได้เปลี่ยนลักษณะท่าทางในการทำงาน) ร้อยละ 42.7 มีฝุ่น ละออง ควัน กลิ่น ร้อยละ 25.6 และมีแสงสว่างไม่เพียงพอ ร้อยละ 13.7

3) ปัญหาจากความไม่ปลอดภัยในการทำงาน พบว่า มากกว่าร้อยละ 50.0 ประสบปัญหาจากสารเคมี รองลงมาคือ ปัญหาจากเครื่องจักรเครื่องมือ ที่เป็นอันตราย ร้อยละ 16.8 และประสบอันตรายต่อระบบหู ระบบตา ร้อยละ 5.0

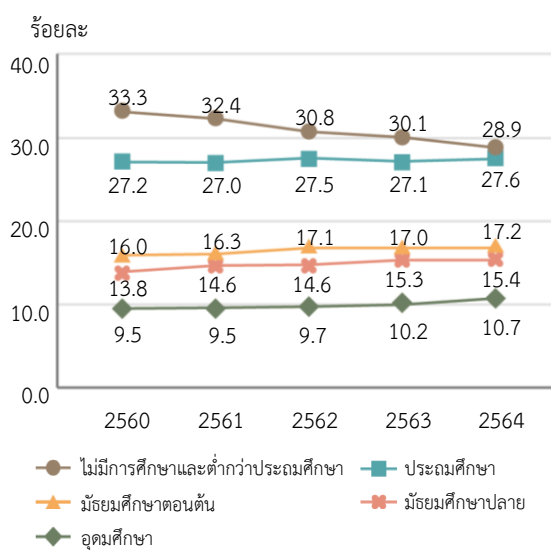
เปรียบเทียบร้อยละของแรงงานในและนอกระบบ พ.ศ. 2560-2564

5. การเปลี่ยนแปลงในช่วงปี 2560-2564

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา แรงงานนอกระบบมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 55.2 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 52.0 ในปี 2564 แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีจำนวนแรงงานนอกระบบมากกว่าแรงงานในระบบ

เปรียบเทียบร้อยละของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ พ.ศ. 2560-2564

* หมายเหตุ : ไม่แสดงระดับการศึกษาอื่น ๆ และไม่ทราบ

แรงงานนอกระบบมีแนวโน้มของผู้ที่ไม่มีการศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษาลดลงอย่างเห็นได้ชัด ส่วนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายและอุดมศึกษา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง